

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải Đệ Tử Quy

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh Cư sĩ

Bài thứ 27

[Kính chào các bạn đồng học!]

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm qua chúng ta đã kết thúc mục 2 - Thứ tự học tập, đó là Học thành thật trước, học linh hoạt sau; Học thái độ làm người, thái độ làm việc trước, học tri thức sau.

Hôm nay chúng ta chuyển sang mục thứ 7]

7. Phương pháp học

[Vừa rồi chúng ta nói về thái độ học. Thầy bảo nếu bạn làm tốt cái sự khởi đầu này thì coi như bạn đã thành công một nửa rồi.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Phải nắm lấy tám chữ: “Nhất môn thâm nhập trường thời huân tu”, có nghĩa là gì: Đi sâu vào một môn, huân tu suốt thời gian dài.

Thứ nhất là: Học một môn là gì? Chính là Đạo đức.

Một môn là môn nào? Thánh triết xưa giáo huấn chúng ta, nếu dùng hai chữ để nói thì chính là “Đạo đức”. Hai chữ đạo đức này nắm lấy toàn thể cương lĩnh giáo huấn của Thánh Hiền trong mấy ngàn năm.

Thế nào là “Đạo”? Thế nào là “Đức”?

Các bạn! Chúng ta lật ra trang thứ hai của sổ tay, phía dưới trang thứ hai có một dòng, chúng ta cùng nhau đọc qua một lần nhé:

“Đạo” là: “Nhận thức siêu việt thời không, đích đại tự nhiên vận hành pháp tắc, thử chi vị đạo”.

“Đức” là: “Giáo đạo nhân loại như hà, thuận tòng đại tự nhiên đích pháp tắc, bất vi việt địa tổ nhân, thử chi vị đức”.

[Hai cái câu này tôi đọc, nói thật với các bạn tôi cũng khó hiểu, đến lúc về sau tôi phải tìm bằng ra tất cả những cái đạo đức như thế nào thì mới chia sẻ với các bạn cái bài đầu tiên là “Vì sao phải học đạo đức?”]

“Đạo” là siêu việt thời không, vận hành theo “Pháp tắc đại tự nhiên”.

Tục ngữ nói “Luân, Thường Đạo Lý”, quan hệ “Ngũ luân” chính là đạo.

Cũng vậy, thiên địa vạn vật đều có sự vận hành của nó mới không xảy ra xung đột.

[Đây chính là pháp tắc đại tự nhiên.]

Không chỉ con người có lối đi chuẩn xác, mà sự vận chuyển giữa tinh cầu với tinh cầu cũng có quỹ đạo chuyển động chuẩn xác. Nếu tinh cầu vận chuyển giữa khoảng vũ trụ, hôm nay chuyển thế này, ngày mai chuyển thế khác, có được không? Không được. Nếu như chín hành tinh lớn, sao Diêm Vương thì nói “Hôm nay tôi không vận hành như vậy, ngày mai tôi phải đổi lại”, có thể khi nó vừa đổi quỹ đạo lập tức đụng nhau với những tinh cầu khác, ma sát, xung đột.

[Đây ạ, chỗ này tại sao nói đến 9 hành tinh? Vì cái hệ mặt trời của chúng ta có 9 hành tinh, gồm có: Kim, Mộc, Thủy, Hỏa, Thổ, Thiên Vương Tinh, Hải Vương Tinh, Mặt Trời, Mặt Trăng và Trái đất. Có 9 hành tinh, đây chính là hệ Mặt trời của chúng ta.]

Vạn vật như vậy và con người cũng như vậy. Chúng ta ở trong năm quan hệ này, nếu có thể tuân thủ, thì ở chung với nhau rất hòa hợp, nhưng nếu năm quan hệ này chúng ta không tuân thủ, thì sẽ xảy ra sự mâu thuẫn, xảy ra xung đột.

[Đấy ạ, lần trước có nói ạ, vạn vật đấy. Trái đất quay xung quanh mình nó là 1600km/h. Vậy thì nếu như chỉ cần nó quay chậm lại 10 lần thì

lập tức ngày dài ra 10 lần và đêm cũng dài ra 10 lần. Vậy thì dưới cái sức nóng, bạn thử xem mà xem, có một ngày có độ khoảng 12 tiếng nắng, mà bạn còn thấy kinh khủng thế này, mà bây giờ nếu kéo ra dài gấp 10 lần thì bao nhiêu những sinh vật sẽ chết hết còn gì. Thế thì sinh vật nào chịu được sức nóng thì lại cũng chết vì giá lạnh vào ban đêm. Cho nên tại sao nó là 1600km/h vì nó là vừa đủ. Đây là pháp tắc đại tự nhiên.

Chúng ta cũng đã ví đến là Mặt Trăng với Trái đất là có một cái khoảng cách là 380 nghìn km, nếu như nó không phải là 380 nghìn km mà nó ngắn lại khoảng 300 nghìn km thì lập tức làm sao ạ? Thủy triều, thủy triều như thế thì lập tức là nước sẽ ngập lụt hết cả trái đất còn gì.

Cái ví dụ thứ ba là nói về trái đất nghiêng là 23,5 độ. Nếu mà nó không nghiêng như thế, mà hàng ngày nó quay xung quanh mình nó, rồi quay xung quanh Mặt trời 1 năm thì không có 4 mùa, đã không có 4 mùa thì băng ở 2 cực Nam Cực và Bắc Cực sẽ tan chảy hết thì cuối cùng sẽ ngập lụt toàn bộ địa cầu này. Đây chính là pháp tắc đại tự nhiên.

Cũng vậy, đối với lại các mối quan hệ xã hội thì sao ạ? Năm mối quan hệ “ngũ luân”, nếu có thể tuân thủ, thì ở chung với nhau rất hòa hợp, còn nếu không tuân thủ, thì sẽ xảy ra sự mâu thuẫn, xảy ra xung đột liên, họa hại tới.]

Các bạn! Hiện nay năm quan hệ này có xung đột hay không? Có không? Có rất nhiều xung đột, mở báo chí ra xem liền biết. Vậy chúng ta cùng nhau xem thử, năm quan hệ này làm thế nào cho tốt? Dụng tâm như thế nào để xây dựng?

Các bạn! Năm mối quan hệ này, quý vị cảm thấy cái nào quan trọng nhất? Điều rất quan trọng.

[Tôi mở ngoặc: Phần đạo đức này hôm nay chắc các bạn dễ học rồi, vì tôi đã đi cái bài “Vì sao phải học đạo đức” rồi: Năm mối quan hệ đấy, ‘Phụ tử hữu thân’ nhưng bây giờ không thân, bất thân. ‘Phu phụ ... thì sao ạ? Hữu biệt’, không phân biệt, làm lộn nhào lên. Vợ thì đáng lẽ là phải lo gia đình, nhà cửa, rồi thì chăm sóc dạy dỗ con cái, chồng thì đi kiếm tiền. Làm lộn nhào lên xong cuối cùng cả hai cùng đưa nhau đi kiếm tiền, thế là bỏ mặc con, thế là cuối cùng là họa hại đến liên.

Phương pháp học đây ạ:

Học một môn là đạo đức,

Huân tu suốt đời không thay đổi.

Đó ă.

Vâng ă. Vậy là sau 1 chặng đường dài, chúng ta đã vừa kết thúc
CHƯƠNG II: XÃ HỘI MUỐN HẠNH PHÚC PHẢI GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC

Bây giờ chúng ta sẽ cùng nhau bắt đầu ôn tập toàn chương. Phần ôn tập này hơi “khô” nhưng là hệ thống lại nên lại rất cần thiết cho các bạn. Bởi vậy các bạn định tâm để nghe nhé.

Chương này gồm có 6 mục lớn:

I. KHỞI NGUỒN MỌI VẤN ĐỀ BẮT ĐẦU TỪ ĐÂU? ĐỀU BẮT ĐẦU TỪ TƯ TƯỞNG

II. TƯ TƯỞNG TỰ TU THÌ DẪN XÃ HỘI ĐẾN ĐÂU? ĐẾN BẤT ỔN

III. MUỐN TRỪ BỎ TỰ TU PHẢI LÀM SAO? PHẢI GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC

IV. TU DƯỠNG ĐẠO ĐỨC PHẢI BẮT ĐẦU TỪ ĐÂU? TỪ CHỮ HIẾU

V. CHỮ HIẾU HỌC TỪ ĐÂU? Từ Đệ Tử Quy

VI. THÁI ĐỘ HỌC TẬP NHƯ THẾ NÀO?

Chúng ta sẽ bắt đầu từ mục...

I KHỞI NGUỒN MỌI VẤN ĐỀ BẮT ĐẦU TỪ ĐÂU? BẮT ĐẦU TỪ TƯ TƯỞNG

Vì sao lại bắt đầu từ tư tưởng?

(1) Tư tưởng quyết định hành vi của quý vị

(2) Hành vi quyết định tập quán (hay còn gọi là thói quen) của quý vị

(3) Tập quán hình thành tính cách của một con người

(4) Tính cách quyết định vận mệnh của một con người

Chẳng những vấn đề xã hội đều bắt đầu từ tư tưởng, mà kể cả các vấn đề tự nhiên cũng bắt đầu từ tư tưởng, cho nên Phật pháp mới có câu “Vạn pháp duy tâm tạo”.

II. TƯ TƯỞNG TỰ TƯ DẪN ĐẾN XÃ HỘI BẤT ỔN

1. Tự tư là gì? Là Chỉ nghĩ đến mình.

2. Tự tư dẫn đến xã hội bất ổn:

Vì tự tư chỉ nghĩ đến mình nên sẵn sàng tổn người lợi mình, dẫn đến cạnh tranh, rồi đấu tranh, rồi chiến tranh,

3. Tự tư dẫn đến “Ngày tàn”

4. Nguyên nhân của tự tư

Có ba nguyên nhân:

- Một là: Do quá nuông chiều trẻ từ nhỏ khiến chúng quen cái tính cách là tất cả mọi người đều phải nghĩ đến chúng, nên hình thành tự tư.
- Hai là: Do cha mẹ thuận theo tập tánh của trẻ từ nhỏ,
- Ba là: Do cha mẹ dạy trẻ bằng vật chất hóa.

Vì tập tánh của chúng sinh là kiêu, xa, dâm, dật, là rất xấu. Trước đây không học nên không biết, nên cha mẹ không biết cần phải ngăn chặn tập tánh xấu này của con, mà cứ thường xuyên là thuận theo tập tánh của trẻ, chúng muốn ăn, muốn chơi gì đều thỏa mãn cho chúng hết, nên dục vọng của chúng không giảm mà chỉ có tăng theo thời gian.

Không những thế, cha mẹ còn dạy trẻ từ nhỏ bằng vật chất, con làm cái này thì cho con 1 nghìn, cái kia thì cho con 2 nghìn. Cho nên vì chúng không được học, được dạy nên dục vọng của chúng ngày một lớn.

III. MUỐN TRỪ BỎ TỰ TƯ PHẢI GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC

Giáo dục đạo đức thế nào?

II-1. Học đạo đức phải từ chính mình?

II-2. Thức tỉnh mọi người trong xã hội

II-3. Giáo dục đạo đức bằng học thuyết Thánh Hiền

Học thuyết Thánh Hiền, nằm ở đâu? Ở Nho giáo & Phật giáo

1. Mục tiêu giáo dục là gì? Dạy cho trẻ chữ “Hiếu”
2. Nội dung giáo dục là gì? Là đoạn ác, tu thiện hay còn gọi là chí công vô tư, nghĩa là không còn có nghĩ cho mình nữa mà phải vì người, vì hy sinh phụng hiến.

- Trừ bỏ tự tư – Là đoạn ác
- Bồi phước cho trẻ nhỏ - Là tu thiện
- Trừ bỏ tự tư bằng cách nào? Phải Trừ bỏ dục vọng của trẻ.

Trừ bỏ dục vọng bằng cách nào? Có 2 cách: (1) Không thuận theo tập tánh của trẻ và (2) Không dạy trẻ bằng vật chất hóa;

- Bồi phước cho trẻ bằng cách nào? Cũng có 2 cách (1) Dạy trẻ thiện tâm, thiện hạnh là tu phước; Thứ (2) là: Dạy trẻ tiết kiệm là tiết phước.

Vậy có thể dạy trẻ làm thiện từ khi nào, bao lâu? Ngay từ khi còn nhỏ và có thể cống hiến suốt đời, thậm chí muôn đời.

IV. TU DƯỠNG ĐẠO ĐỨC PHẢI BẮT ĐẦU TỪ CHỮ HIẾU

IV-1. Muốn thành tựu phải bắt đầu từ “Tu thân”

IV-2. Muốn “tu thân” phải bắt đầu học từ chữ “Hiếu”

IV-3. Muốn “tề gia, trị quốc, bình thiên hạ” phải dạy cho dân chữ “Hiếu”

Vì sao lại như thế ạ?

Thứ 1. Không tâm hiếu tất không đạo nghĩa

Thứ 2. Không đạo nghĩa tất nuôi lớn “lợi, hại”

- “Lợi” thì dùng mọi thủ đoạn để đạt cho được
- “Hại” thì lại cũng dùng mọi thủ đoạn để trừ bỏ

Cho nên dẫn đến cạnh tranh, đấu tranh, chiến tranh, và đỉnh cao chính là ngày tàn.

3. Chỉ có lợi hại thì xã hội tất động loạn

- Xã hội động loạn vì sao? Vì tỉ lệ tội phạm tăng*
- Vì sao tỉ lệ tội phạm tăng? Vì ly hôn cao*
- Vì sao ly hôn lại cao? Vì chỉ có tự tư*
- Vì sao lại tự tư? Vì không dạy hiếu đạo*

V. Học chữ “Hiếu” từ đâu? Từ Đệ Tử Quy

VI. THÁI ĐỘ HỌC ĐẠO ĐỨC THẾ NÀO?

Thứ nhất: Lập chí

- Một là: Chí nguyện phải là hy sinh phụng hiến vì xã hội, vì đại chúng*
- Hai là: Muốn thực hiện được chí nguyện này phải làm gì?*

1- Phải tiếp nối tuyệt học của Thánh Hiền

Tiếp nối thế nào?

- 1) Trước phải nỗ lực học thánh giáo tốt*
- 2) Sau phải thường xuyên học tập từ các vị thánh triết*
- 3) Dùng Đệ Tử Quy để tự quán sát mình mọi lúc, mọi nơi*

2- Phải mở rộng giáo huấn Thánh Hiền khi có thể

3- Hành vi phải làm mô phạm cho đời

Mô phạm thế nào ạ?

- ☐ *Ở nhà thì lập chí làm cha mẹ tốt;*
- ☐ *Ở công ty thì lập chí làm người sếp tốt, đồng sự tốt;*
- ☐ *Ở ngay trong xã hội lập chí làm công dân tốt.*

Thứ hai: Học quý ở thực hành: Học một câu hành một câu

Thứ ba: Học phải thận trọng ngay từ đầu

Thứ tư: Cha mẹ phải hợp tác với thầy giáo

Thứ năm: Thầy trò cùng nhau học tập

Thứ sáu: Thứ tự học tập

- Học thành thật trước, học linh hoạt sau
- Học thái độ làm người, làm việc trước, tức là học lễ trước; Học tri thức – là học văn sau

Thứ bảy: Phương pháp học

Một môn thâm nhập, trường kỳ huân tu

Nói đi nói lại thì chương II: Xã hội muốn hạnh phúc phải giáo dục đạo đức, bạn chỉ cần nhớ mấy ý này cho tôi:

- Xã hội bất ổn là do không dạy đạo đức – tức là mất gốc dạy hiếu đạo

- Vậy Dạy hiếu đạo phải bồi đắp từ đâu? Từ Đệ Tử Quy

- Thái độ học tập thế nào?

1- Lập chí

2- Học quý ở hành

3- Học phải thận trọng ngay từ đầu

4- Cha mẹ phải hợp tác với thầy giáo

5- Thầy trò cùng nhau học tập

6- Thứ tự học phải tuân thủ:

“Tiên học lễ, hậu học văn” tức là trước phải học lễ, sau mới học đến văn, hay còn gọi là học làm người trước, rồi học trí thức sau; học thành thật trước, học linh hoạt sau;

7- Phương pháp học:

Học một môn đạo đức này và huân tu suốt đời

Chương II chúng ta sẽ kết thúc tại đây.

Bây giờ chúng ta sẽ chuyển sang chuyên mục:]

TRAO ĐỔI CÙNG ĐỒNG HỌC

[Hôm nay chúng ta cùng chia sẻ câu hỏi của đồng học Diệu Ngọc – Hồng Loan. Sở dĩ tôi đưa câu hỏi này sau mục ôn tập chương II là vì tôi nhận thấy câu hỏi của đồng học Diệu Ngọc khá là tổng hợp, nên khi tôi chia sẻ cùng các bạn thì xem như đã ôn tập xuyên suốt lại hết cả mấy chương. Sau đây là câu hỏi của]

Đồng học Diệu Ngọc Hồng Loan

Con xin tri ân Cư sĩ Bà đã chia sẻ Đệ Tử Quy, xin tri ân thầy Thái đã giảng rõ. Đúng là để đạt được thành công trong bất kỳ việc gì cũng phải Thành thật, Có trách nhiệm, Khiêm hạ và Nhẫn nại.

[Đây là thái độ làm việc.Vâng.]

Con thấy bốn điều này thật ngắn gọn, dễ hiểu nhưng để làm được viên mãn thật không đơn giản, kể cả trong cuộc sống, khi tu học. Thưa Cư sĩ Bà, Cư sĩ Bà có thể giảng rõ hơn được không ạ?

[Đó ạ, bạn thấy bốn điều này có đúng là ngắn gọn không ạ? Có làm được không ạ? Khó, đúng không ạ? Quá khó. Vâng ạ, Cư sĩ Loan đã nói khó là đúng, khó thật. Bởi vì sao ạ? Bởi vì hôm trước vừa bị tôi mắng thì là tôi bảo gọi điện lại cho cô đi thì là cuối cùng là im bật, không gọi. Thế tôi mới thấy thế tôi mới bảo:

- Con có biết là lãnh đạo họ chán nhất là điều gì không?

Khi gọi là nhân viên im lặng, tắt máy hoặc là một lúc sau thì bảo là con để chế độ im lặng, con không biết.

Thế là lập tức Cư sĩ Loan biết ngay là tôi chỉ lỗi, tôi vạch lỗi rồi, lập tức gọi lại cho tôi. Cho nên đây, mặc dù là biết rất khó, nhưng mà hàng ngày hàng giờ các bạn phải thực hành, phải thường xuyên quán chiếu mình thì lúc đấy mới có thể làm được thành thực.]

Trả lời:

[Về câu hỏi này của đồng học Diệu Ngọc, tôi xin chia thành mấy ý chính như sau:

- 1. Ôn tập về nội dung học làm người, và học làm việc;*
- 2. Làm thế nào để học được thái độ làm việc?*

Đây chính là điều đồng học Diệu Ngọc trực tiếp hỏi, đó là: Thành thật, Khiêm hạ, Có trách nhiệm, và Nhẫn nại

- 3. Làm thế nào để thành đạt trong công việc? Hay còn gọi là lãnh đạo cần chọn người như thế nào?*

Bây giờ chúng ta bắt đầu vào ý thứ nhất:

1. Ôn tập về nội dung học làm người, và học làm việc;

Thứ nhất: Nói về “Học làm người”

Bạn lưu ý cho tôi 2 điểm sau:

- Căn bản làm người: Là “HIẾU”*
- Thái độ làm người: Là “Ngũ thường”. “Ngũ thường” là gì ạ?*

Là 5 điều thường hằng, không thay đổi theo thời gian, đó là Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí, Tín. Đây chính là thái độ làm người).

Bây giờ chúng ta sẽ cùng nhau chia sẻ về điểm]

Thứ nhất: Thái độ làm người

♣ “Nhân”: Là nhân từ, là lòng trắc ẩn (cảm thương) là pháp tắc đại tự nhiên; Lòng nhân ái là đại đạo, nếu không có lòng nhân ái thì các điều khác đều không có.

Nhưng phải thương ai trước ạ? Cha mẹ trước, vì cha mẹ đối với ta công ơn dưỡng dục sinh thành cả đời lớn đến như vậy, còn không thương thì nói nhân ái với người ngoài là giả. Cho nên HIẾU là căn bản làm người.

♣ “Lễ”: Là cung kính, khiêm nhượng, là pháp tắc đại tự nhiên - Lễ cũng được xem là quy phạm đạo đức và hành vi mà Thiên thượng, tức là Trời chế định cho con người.

Cho nên bạn có nhớ trong Phật pháp thì dạy bạn mười đại nguyên vương của Phổ Hiền Bồ Tát, nguyên nào đầu tiên ạ? “Lễ kính chư Phật”, đều là pháp tắc đại tự nhiên, bạn cứ đi ngược là họa hại đến liền.

♣ “Nghĩa”: Là hành động theo đúng pháp tắc đại tự nhiên.

Ví dụ nói về thập nghĩa: Năm nhóm (ngũ luân) nhưng chính là mười thành phần, trong đó ai nấy đều có bốn phận thích ứng với địa vị của mình.

- 1) “Quân nhân, thân trung” (vua thì nhân từ, mà tôi thì trung thành);
- 2) “Phụ từ, tử hiếu” (là cha hiền, con thì hiếu);
- 3) “Phu nghĩa, phụ thính” (là chồng thì có nghĩa, vợ thì vâng lời chồng);
- 4) “Huynh lương, đệ lễ” (là anh hiền lương, mà em thì kính anh) [Anh thương em kính];
- 5) “Trưởng huệ, ấu thuận” (là kẻ lớn thì rộng ban ân huệ, kẻ nhỏ thì vâng thuận làm theo).

Bạn cứ, thập nghĩa này bạn cứ đi ngược là họa hại đến liền.

♣ “Trí”: Là hiểu đúng pháp tắc đại tự nhiên, phân biệt được thiện ác, tà chánh. Người có trí là người phải thực hành đúng theo pháp tắc đại tự nhiên, tức là hành động theo “nghĩa”, nếu hiểu mà không thực hành thì cũng xem như không có trí;

Đó ạ, chúng ta học như thế này rồi nhưng mà chúng ta không thực hành cũng coi như là không có trí.

♣ “*Tín*”, đây là Mạnh Tử nói thêm

Là phải có thành tín (chân thành và được mọi người tin tưởng).

Đó, bây giờ Mạnh Tử nói này:

“Trắc ẩn chi tâm, nhân giai hữu chi; Tu ác chi tâm, nhân giai hữu chi; Cung kính chi tâm, nhân giai hữu chi; Thị phi chi tâm, nhân giai hữu chi;

Trắc ẩn chi tâm, nhân dã, Tu ác chi tâm, nghĩa dã, Cung kính chi tâm, lễ dã, Thị phi chi tâm, trí dã; Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí, Phi ngoại thước ngã dã, ngã cố hữu chi dã.”

À, bạn nghe một loạt rồi bây giờ bắt đầu dịch nhé.

“Mỗi một người ai cũng có lòng cảm thương [là xót thương, đồng cảm] ai cũng có lòng hổ thẹn, ghét cái ác, thẹn với điều xấu, ai cũng có lòng cung kính, ai cũng có lòng phân biệt được điều phải lẽ trái.

Đây là tự nhiên rồi, “Nhân chi sơ tính bản thiện”, ai cũng có, ai cũng có lòng cảm thương. Bạn không tin mà xem. Tôi ví dụ này. Bạn là người mà bị mọi người chê, ví dụ như thế là người xấu, tôi ví dụ như thế, nhưng mà khi bạn thấy, một cái thanh niên gọi là khỏe mạnh mà đánh một cụ già chẳng hạn, thì dù bạn có là người xấu hay người tốt, bạn vẫn cứ thương cụ già ấy hơn. Đây chính là gọi là “Trắc ẩn chi tâm, nhân giai hữu chi”, ai cũng có lòng trắc ẩn, thương cảm, không ai là không có.

Tiếp tục, “Tu ác chi tâm, nhân giai hữu chi”, ai cũng có lòng hổ thẹn, ghét cái ác, thẹn với điều xấu. Đây ạ, ví dụ thấy bà già bị đánh lập tức là mình sẽ rất ghét cái kẻ mạnh kia, cái người thanh niên kia, tại sao lại đánh bà cụ già này? Dù bạn, bất kể bạn là người tốt hay người xấu, được người ta chê hay như thế nào, nhưng mà trước những hiện tượng đấy thì bạn cũng sẽ ghét cái ác và thẹn với điều xấu.

Ai cũng có lòng cung kính. Bây giờ bạn đừng nói là bạn không có lòng cung kính nhớ. Tôi chỉ ví dụ thôi, tôi lên xe ô tô, thấy một người già, mà tôi nhường chỗ thì lập tức tôi thấy là rất nhiều người khi có người già lên hoặc phụ nữ có thai lên họ đều nhường. Thế cho nên đây chính là cung kính chứ là gì, là lễ, là tự ở trong bản tánh ra.

♣ *Phân biệt được điều phải, lẽ trái thì đó chính là “trí”*

Ai cũng có lòng phân biệt được điều phải lẽ trái.

- Người này làm việc này đúng, bạn, trong lòng bạn biết chứ. Bạn biết ngay: À, người này làm đúng. Đây là cái sự phân biệt được.

- Người này làm những cái việc gọi là sai quấy, ăn cắp ăn trộm, rồi là làm đủ mọi cái khác, thì bạn trong thâm tâm bạn, bạn cũng phải biết ngay cái người này là làm việc trái.

Thì đây chính là “Nhân chi sơ tính bản thiện”, ai cũng có.]

Lòng cảm thương đó là “nhân”; Ghét cái ác, thẹn với điều xấu chính là “nghĩa”; Lòng cung kính chính là “lễ”; Phân biệt được điều phải, lẽ trái thì đó chính là “trí”.

Có thể thấy, Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí không ai ban tặng cho ta từ bên ngoài mà là thứ vốn có đã sẵn ở trong ta. Nhưng đức tính mà người vốn có này rất dễ bị sự ô nhiễm bên ngoài mà bị che lấp, bởi vậy cần phải giáo dục để thức tỉnh và gìn giữ.

Không có ai biểu pháp cho bạn đương nhiên là bạn ngồi ô tô bạn kẻ ông già bà cả, bạn kẻ phụ nữ có thai. Thế nhưng lập tức có người biểu pháp cho bạn, dạy cho bạn, thì lập tức là, bạn sẽ biết được rằng là khi lên xe thấy người già, phải nhường chỗ; Khi thấy người già, trẻ em nhỏ muốn qua đường phải dắt qua.

Những đức tính này, người người vốn có này rất dễ bị sự ô nhiễm bên ngoài mà che lấp, bởi vậy cần phải giáo dục để thức tỉnh và gìn giữ. Cho nên mở đầu Tam Tự Kinh mới nói là “Nhân chi sơ tính bản thiện”.

♣ *Mạnh Tử lại nói:*

“Vô trắc ẩn chi tâm, phi nhân dã; Vô tu ác chi tâm, phi nhân dã; Vô từ nhượng chi tâm, phi nhân dã; Vô thị phi chi tâm, phi nhân dã”;

Là gì ạ? “Ai mà không có lòng cảm thương, không phải là người; Ai mà không biết thẹn trước cái ác, thẹn với điều xấu, không phải là người; Ai

mà không biết cung kính, khiêm nhường, thì không phải là người; Ai không biết phân biệt được điều hay lẽ trái, không phải là người.

*Lòng cảm thương là khởi đầu của đức “nhân”;
Lòng hổ thẹn là khởi đầu của đức “nghĩa”;
Lòng khiêm nhường là khởi đầu của đức “lễ”;
Biết phân biệt đúng sai, thiện ác là khởi đầu của đức “trí”.*

Một người có đủ bốn hạt giống Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí này, cũng giống như thân người có tứ chi chân tay vậy”.

Bạn thiếu đi một cái thì bạn thành? Phế nhân rồi. Như là bốn chân tay, ai cũng có đầy đủ hết. Nhưng mà vì sao chúng ta lại trở thành đến nông nổi này? Bất nhân, bất nghĩa, bất lễ, rồi ngu si mê muội, bất trí? Không được giáo dục.

Cho nên, Hòa Thượng nói rất nhân từ. "Có trách chúng ta không? Không trách", vì từ nhỏ đã không được giáo dục, bố mẹ ta không dạy, ông bà không dạy, đến trường cũng không được dạy, thế thì cuối cùng là “Cầu bất giáo, tính nãi thiên”, là không được giáo dục thì bản tính cái tốt “Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí” này nó mất đi, cho nên phải giáo dục để cho cái tính thiện này nó hiển lộ.

Lần trước tôi đã ví dụ cho các bạn rồi, nhưng hôm nay vì có mấy cháu ở đây thì xin ví dụ lại.

Tôi ví dụ: Vàng quặng, nếu con cầm cả một cái cục quặng con sẽ không biết đấy là vàng, vì nó đen xì, nó xấu xí. Thế nhưng nếu như con mang cái cục quặng này mà đi con đi tinh luyện, các con học Hóa chưa? Con học Hóa chưa? Ờ, thế à? Thế con? Vâng ạ. Con mang cái cục vàng quặng này đi, con đi tinh luyện.

Tinh luyện bằng cách gì? Có hai cách.

Một là con cho vào cái nồi con nấu chảy lên. Đó, là cái phương pháp thứ nhất. Thì khi mà cái nhiệt độ mà con càng cung cấp nhiệt độ vào thì các cái kim loại khác và các cái xỉ khác thì nó chảy ở nhiệt độ thấp, thì nó sẽ chảy trước, rồi nó bay hơi hết thì cuối cùng con còn lại đây, lại cái vàng nguyên chất, đây gọi là phương pháp tinh luyện.

Cái phương pháp thứ hai là bằng phương pháp hóa học, con đổ các cái loại gọi là hóa chất vào, thì ví dụ đồng này, rồi magie này, rồi một số các nguyên tố khác thì nó sẽ bị phản ứng với các cái loại axit chẳng hạn, thì nó tạo thành muối nước, vậy nó còn lại vàng. Vàng nó không tác dụng.

Thế thì sau khi tinh luyện như thế thì đáng nhẽ từ một cục vàng quặng thì bây giờ nó trở thành được một cái miếng, một cái vàng kim loại, gọi là nguyên chất - óng ánh, màu vàng, có ánh kim, thì phải qua cái tinh luyện đấy nó mới ra được cái vàng nguyên chất đấy.

Cũng vậy, con người ta, “Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí, Tín” đầy đủ cả, nhưng bây giờ cũng như cái cục vàng quặng này, cũng xù xì, cũng xấu xí, gọi không nghe lời, cha mẹ gọi thì lằng bằng, Thầy giáo bảo học thì coi như về coi như lười không chịu học, đến lúc đến lớp thầy giáo gọi lên, giở sổ đầu bài ra để gọi để lên để chuẩn bị lên để kiểm tra bài thì học sinh nào cũng cúi mặt gằm gằm. Vậy thì bây giờ phải làm như thế nào? Phải qua tinh luyện, phải dạy, thì lúc đấy tất cả những cái bản tính thiện này của các con nó sẽ hiển lộ hết.

Cho nên “Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí” này giống như thân người có tứ chi chân tay vậy. Khi có đủ bốn phẩm chất này mới coi là người có đầy đủ nhân cách.

Bây giờ nói đến ý...

Thứ 2: Học làm việc

Trước tiên tôi muốn truyền tải thông điệp như sau: Thành thật, Khiêm hạ, có Trách nhiệm, Nhẫn nại là nhân mà bạn cần tu tập; Còn chọn lựa đúng chính là duyên. Nhân duyên hài hòa chắc chắn bạn có quả báo tốt. Cho nên mới nói "Nhân sinh từng giây từng phút đều đang chọn lựa".

Vì chúng ta nói cuộc sống muốn hạnh phúc thì phải chọn lựa đúng. Thế nhưng bây giờ bạn lại nghĩ là cái chọn lựa đúng thì bạn cứ ngồi bạn suy nghĩ, rồi bạn thế này thế khác để cho bạn chọn cái nào cho nó trúng, rồi nửa ngày rồi không xong.

Thường xuyên thành thật, có trách nhiệm, khiêm hạ và nhẫn nại này là bạn phải thường xuyên phải thực hành trong cuộc sống, đây chính là nhân, chọn lựa sẽ trúng là duyên.]

Ở đây bạn hỏi chính là “Thái độ làm việc”, chính là 4 tố chất thành công trong sự nghiệp. Xin nhắc lại ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC là dạy bạn: Học làm người và Học làm việc. Vâng ạ.

Tôi muốn tranh thủ câu hỏi này của bạn để nói rõ thêm cùng các bạn về nội dung này:

Bây giờ nói đến “Học làm việc” bạn cũng cần lưu ý 2 điểm quan trọng sau:

Một- Căn bản làm việc là Liêm;

Hai- Thái độ làm việc là Thành thật, Khiêm hạ, có Trách nhiệm, và Nhẫn nại.

Bây giờ chúng ta bắt đầu nói đến điểm

Thứ nhất: Căn bản của làm việc là “LIÊM”

Tiến sĩ Thái bài sau có giảng:

“...Khi có liêm khiết, trong lúc họ làm việc mới không có mưu đồ tư lợi cho mình, mới có thể đại công vô tư làm tốt công việc. Cho nên “Liêm” là căn bản của sự ổn định chính trị quốc gia. Chính trị của một quốc gia tốt hay không tốt nhìn từ đâu? Từ liêm khiết hay không. Cho nên “liêm” chính là căn bản của chính trị.

Bạn thấy độ này liên tục xử các cái vụ án về tham nhũng không ạ? Bởi vì nếu như không có liêm thì quốc gia sẽ mất ổn định. Ai cũng có thể gọi là tham nhũng được, thì người lớn tham nhũng lớn, người bé tham nhũng bé, thì cuối cùng là dân chúng khổ. Cho nên “Liêm” là căn bản của sự ổn định.

Nếu người theo chính trị không liêm khiết thì nhân dân quốc gia này sinh hoạt sẽ rất khổ cực...” (Trích: Đường Đến Hạnh Phúc – chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc - Tập I - VCD 10)

Cho nên rất đáng tiếc là chúng ta tuyển nhân viên, chúng ta tuyển người giúp việc, tôi ví dụ thôi ạ, thì chúng ta quên mất cái yếu tố ban đầu này là thành thật. Cho nên là nhiều doanh nghiệp đổ bể cũng chỉ vì trộm cắp.

Ngân hàng gì của Anh ạ? Vâng ạ! Ngân hàng Bering ạ. Hai trăm năm, có cái quá trình gọi là xây dựng là hai trăm năm, vậy mà chỉ trong nháy mắt, bị một cái vị nhân viên ý, là biến thủ công quỹ rồi cuối cùng toàn bộ hệ thống ngân hàng ấy là sụp đổ.

Đối với các doanh nghiệp của chúng ta cũng thế, chắc là bài học nhớ đời quá rồi, tôi chẳng cần phải nói lại nữa rồi. Nhưng mà hy vọng rằng cái bài học này bạn phải rút ra được, và nếu bạn không rút ra được thì bạn tiếp tục mắc. Bạn phải nhớ điều đấy!

Thứ 2: Nói về Thái độ làm việc

“Thành thật, Khiêm hạ, Nhẫn nại, và Có trách nhiệm”.

Đây, bốn, đúng bốn yếu tố mà Cư sĩ Diệu Ngọc hỏi.

- Cho nên căn bản làm người và làm việc chính ở hai chữ “HIẾU” và “LIÊM”. Chính vì vậy mà thời xưa mới nói là “Giữ Hiếu Liêm” là vậy. Bạn giữ được hai chữ này là xong

- Còn Thái độ làm người là: Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí, Tín; Thái độ làm việc thì là: Thành thật, Khiêm hạ, có Trách nhiệm, và Nhẫn nại.

Tuy nhiên, nói 2 mà là 1, vì nếu như bạn có "Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí, Tín" thì tất bạn sẽ có "Thành thật, Khiêm hạ, Nhẫn nại, có Trách nhiệm" và ngược lại.

Vừa rồi tôi vừa tổng kết lại cho các bạn về 2 nội dung: Học làm người và Học làm việc.

- Về Học làm người các bạn chỉ cần nhớ cho tôi có 2 ý: Căn bản làm người là hiếu, thái độ làm người là “Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí, Tín”;

- Học làm việc cũng có 2 ý: Căn bản làm việc là liêm, thái độ làm việc là Thành thật, Khiêm hạ, có Trách nhiệm và Nhẫn nại.

Dù là nói đi nói lại nhưng vẫn cứ muốn cắm cái gốc HIẾU và LIÊM này cho bạn thật vững chắc.

Vâng ạ! Thời gian đã hết, bài chia sẻ của chúng ta xin tạm dừng ở đây. Ngày mai chúng ta sẽ chia sẻ trực tiếp vào câu hỏi của Cư sĩ Loan, đó là thái độ làm việc: Thành thật, Khiêm hạ, có Trách nhiệm và Nhẫn nại.

Chúc bạn:

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy
Hành đúng từng câu chữ
Nội hóa tâm cung kính
Là bạn được thân người.*

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai – Xin cảm ơn!]
